

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **Mgr. K. S.**, zast. JUDr. Dalilou Pelechovou, advokátkou se sídlem Čs. Legií 1364/20, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2015, č. j. 11 A 50/2015 – 43, ve znění opravného usnesení ze dne 27. 7. 2015, č. j. 11 A 50/2015 - 51,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2015, č. j. 11 A 50/2015 – 43, ve znění opravného usnesení ze dne 27. 7. 2015, č. j. 11 A 50/2015 - 51, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného. Za nezákonný zásah označil požadavek policejního orgánu k odběru jeho identifikačních údajů pro budoucí identifikaci podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“). Úkony identifikační povahy byly získány v době, kdy byl stěžovatel nepravomocně obviněn ze spáchání úmyslného trestného činu nikoliv násilné či sexuální povahy.

[2] Podanou žalobou se stěžovatel domáhal, aby soud určil, že úkon policejního orgánu – Útvaru pro odhalování korupce finanční kriminality, Expozitura Ostrava dne 22. 1. 2015, spočívající v sejmutí stěžovatelových daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru, vedený pod č. j. OKFK-1573/TČ-2014-252501, byl nezákonným zásahem. Dále požadoval, aby bylo soudem zakázáno žalovanému pokračovat v nezákonném zásahu a aby mu bylo přikázáno obnovit stav před zásahem, respektive zničit veškeré údaje získané nezákonným zásahem nebo pomocí nich vytvořené.

[3] Městský soud odkázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2004, č. j. 2 Aps 2/2004 – 69, dle kterých se kontrola zákonnosti zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a následujících zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), pohybuje jen v hranicích veřejné správy, a proto lze napadnout pouze takové zásahy orgánu, které patří do působnosti ve veřejné správě. Veřejná správa je v pozitivním vymezení definována jako činnost, při jejímž výkonu jsou správní úřady (orgány) vázány ve své činnosti nejen právními předpisy, ale též rozhodnutími vyšších úřadů (orgánů). I když to neplatí například pro samosprávnou činnost, platí takové vymezení nesporně pro největší část veřejné správy, totiž státní správu.

[4] V daném případě je patrné, že příslušníci Policie České republiky, Útvaru pro odhalování korupce finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování, Expozitura Ostrava, prováděli úkony v rámci trestního řízení, při kterém nevystupovali jako správní orgán ve smyslu ustanovení § 4 odstavec 1 písm. a) s. ř. s. a ustanovení § 82 s. ř. s. Trestní řízení, v jehož rámci byl sporný úkon proveden, nelze považovat za veřejnou správu. Z tohoto důvodu městský soud neměl pravomoc přezkoumávat „úkon“ orgánu činného v trestním řízení, neboť pokud by tak učinil, došlo by k porušení základních principů a zásad trestního řízení vyplývajících z trestního řádu a k nepřípustnému zásahu do působnosti orgánů činných v trestním řízení. Ke shodnému závěru dospěl i Ústavní soud v rozhodnutí III. ÚS 1974/09, ve kterém uvedl, že ve správním soudnictví nelze přezkoumávat postup policejních orgánů v rámci trestního řízení, a tento závěr není v rozporu ani s usnesením Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Stěžovatel napadá usnesení městského soudu kasační stížností z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[6] Dovolává se usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, který uvedl, že pokud Policie České republiky při svých zásazích nevystupuje jako orgán činný v trestním řízení, je ochrana práv jednotlivců před jejími zásahy zaručena prostředky správního soudnictví. Dále mj. konstatoval, že *„důvodová zpráva k § 82 s. ř. s. přímo počítá s tím, že soudní řád správní bude pokrývat širokou škálu tzv. faktických zásahů (typicky různých policejních přehmatů), kde veřejnost (ostatně i Ústavní soud) pocítují zákonnou mezeru veřejnoprávní ochrany.“*

Z judikatury Nejvyššího správního soudu je pak zřejmé, že správní soudy skutečně takovouto soudní ochranu poskytují; správní soudy například dovodily povinnost Policie České republiky

pokračování

rozhodnout o žádosti o likvidaci nebo opravu nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů podle § 42j odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2009, č. j. 7 As 60/2007-63) nebo rozhodovaly o zákonnosti požadavku policisty na podrobení se dechové zkoušce na alkohol (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 6 Aps 3/2011-63). Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Aps 2/2004-69, konstatoval, že nezákonným zásahem ve smyslu § 82 soudního řádu správního nemůže být úkon policejního orgánu při výkonu působnosti orgánu činného v trestním řízení, avšak zásahem podrobeným přezkoumání ve správním soudnictví může být zásah policejního orgánu při výkonu působnosti ve veřejné správě (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

V posuzovaném případě Policie České republiky hodlá získat osobní údaje stěžovatele sice v souvislosti s trestním řízením a pro účely předcházení trestné činnosti, avšak nikoli jako orgán činný v trestním řízení. V podstatě tedy plní úkoly v oblasti veřejné správy tím, že vytváří a spravuje databázi údajů použitelných pro pátrání po trestné činnosti a její potírání. Ústavní soud tedy uzavírá, že zásah spočívající v provedení odběru vzorku DNA pro účely budoucí identifikace podle § 65 zákona o Policii České republiky je přezkoumatelný ve správním soudnictví, a proto je ústavní stížnost směřující přímo proti němu nepřipustná pro nevyčerpání všech procesních prostředků, které stěžovateli zákon k ochraně jeho práva poskytuje“.

[7] Stěžovatel má za to, že k projednání jím tvrzeného nároku a k rozhodnutí o něm jsou věcně příslušné soudy ve správním soudnictví. V podrobnostech odkazuje i na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2013, č. j. Cdo 3279/2012. Navrhuje napadené usnesení zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené usnesení městského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[10] Pokud stěžovatel brojil kasační stížností proti usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby, přichází z povahy věci v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud je v takovém případě v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat pouze to, zda rozhodnutí městského (krajského) soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není věcně přezkoumávat, zda je žaloba stěžovatele důvodná.

[11] S městským soudem lze nepochybně souhlasit v tom, že zásadní pro posouzení pravomoci soudu ve správním soudnictví věcně přezkoumat tvrzený zásah je postavení

policejního orgánu při sporném odběru. Jinými slovy, zda se policejní orgány dopustily tvrzeného zásahu v postavení orgánů činných v trestním řízení či naopak v postavení správního orgánu ve smyslu § 4 s. ř. s.

[12] Městský soud nedostatek své pravomoci odůvodnil konstatováním, že *v daném případě je patrné, že příslušníci Policie České republiky, Útvaru pro odhalování korupce finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování, Expozitura Ostrava prováděli úkony v rámci trestního řízení, při kterém nevystupovali jako správní orgán ve smyslu ustanovení § 4 odstavec 1 písm. a) s. ř. s. a ustanovení § 82 s. ř. s. Trestní řízení, v jehož rámci byl sporný úkon proveden, nelze považovat za veřejnou správu*“.

[13] Nejvyšší správní soud nemá jak toto konstatování přezkoumat, neboť žádné bližší důvody, ze kterých by bylo možné tento pro věc stěžejní závěr dovodit, městský soud již ve svém odůvodnění neuvedl. Není tedy zřejmé na základě jakých skutečností a úvah městský soud dovodil, že se v projednávané věci policejní orgány tvrzeného zásahu dopustily v pozici orgánu činného v trestním řízení. Ze správního spisu navíc vyplývá, že osobní údaje stěžovatele (daktyloskopické otisky a vzorek DNA) byly sice žalovaným získány v souvislosti s trestním řízením, ve kterém je stěžovatel v postavení osoby obviněné ze spáchání úmyslné trestné činnosti, avšak policie při odběru osobních údajů nepostupovala dle § 114 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jímž je jednoznačně stanoven účel využití získaných osobních údajů pro potřeby vyšetřování konkrétního trestného činu, ale podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii, jehož aplikace nemá vztah ke konkrétnímu trestnému činu, ale obecně k plnění úkolů policie.

[14] Právě k odběru vzorků DNA pro účely budoucí identifikace dle § 65 zákona o policii se ve shora uvedeném usnesení Ústavní soud vyjádřil v tom smyslu, že policejní orgány jednají v postavení správních orgánů, a jde proto o úkon přezkoumatelný ve správním soudnictví.

[15] Rozhodnutí městského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námitek, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí městského (krajského) soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že toto rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč městský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

IV. Závěr

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení se městský soud přezkoumatelným způsobem vypořádá s postavením policejního orgánu při tvrzeném zásahu, a při těchto úvahách neopomene závěry uvedené v usnesení Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 2661/13. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) je městský soud vázán.

pokračování

[17] V novém rozhodnutí rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. listopadu 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu